

Lietuvos studentų sąjunga atlikto tyrimą „Studijas baigiančių studentų pasitenkinimas studijomis“. Darbo grupė atlikusi respondentų pateiktų atsakymų analizę parengė rekomendacijas aukštosioms mokykloms, kokiomis priemonėmis gali būtų tobulinti kokybiško studijų proceso užtikrinimą (vidinę studijų kokybės užtikrinimo sistemą).

Blokas: Studijų procesas

1. Studentai buvo paprašyti įvertinti teiginių tinkamumą jų akademinei aplinkai. 37% respondentų teigė, kad studijų dalykų turinys dubliavosi, taip pat 46% respondentų teigė, kad studijų dalykai papildė vienas kitą. Tai reiškia, studijų programų turinys nebuvo kokybiškai suplanuotas, galima daryti prielaidą, kad aukštojoje mokykloje trūko dėstytojų galinčių dėstyti kai kuriuos studijų dalykų esmę, o ne tik paviršutiniškai. Tokią prielaidą galima daryti ir ką minėjo 30% respondentų atsakydami neigiamai į klausimą, ar studijų programa paruošė juos sėkmingai profesinei karjerai.

Sprendimai:

- Sudaryti studijų kompetencijų blokus, kurie leistų studijų dalykus studijų programos tinklėlyje sudėlioti laipsniškai ir nuosekliai remiantis būtinomis kompetencijomis. Atsakomybė skiriama studijų kryptių aprašų rengimo ekspertų grupėms.
- Aukštojoje mokykloje rengiami išlyginamieji kursai, kurie sulygintų studentų pasiekimų ir turimų žinių lygmenis atėjus į aukštąją mokyklą.
- Dėstytojai, dėstantys giminingus studijų modulius, turi suderinti dalykų turinį, tam, kad studentams pateikiama informacija dubliuojasi, o dalis jos taip ir lieka neišdėstyta dėl skirtingo išankstinio pasirengimo lygio. Atsakomybė tai užtikrinti tenka – aukštųjų mokyklų vidinės studijų kokybės užtikrinimo sistemoms.

2. 25% teigė, kad jų atsiskaitymų metu buvo toleruojamas akademinis nesąžiningumas. 47% respondentų teigė, kad aukštoji mokykla neturi aiškia procedūrą akademinio nesąžiningumo akademinėje aplinkoje atvejams teikti ir spręsti.

Lietuvos studentų sąjunga sukūrė akademinio nesąžiningumo prevencijos rekomendacijas aukštosioms mokykloms remiantis jų dabartiniais akademinės etikos kodeksais. Nuoroda į Asamblėjos 8 grupės rezultatus (bit.ly/8_grupe) arba dar į Mantelio leidinį, nes čia viskas susiję.

Papildomi sprendimai: aukštojoje mokykloje inicijuota studentų – stebėtojų programa, kuri užtikrintų akademinį sąžiningumą atsiskaitymų metu.

3. 34% studentų neturėjo galimybės pasinaudoti aukštojoje mokykloje teikiama psichologine ir akademinė parama.

Psichologinė parama.

- Kiekviena aukštoji mokykla turi atlikti vidinį psichinės būklės ir teigiamo psichologinio klimato tyrimą ir identifikuoti studentų psichologinės pagalbos poreikį ir pasitenkinimą teikiamomis pagalbos priemonėmis. Tyrimas turi būti atliktas ir tarptautiniams studentų tarpe, esant poreikiui, aukštojoje mokykloje psichologinė pagalba turi būti prieinama ir tarptautiniams studentams.
- Dėl esamo krūvio aukštojoje mokykloje įsiteigti socialinio darbuotojo poziciją, kurioje dirbantis asmuo būtų atsakingas už prevencinių veiklų vykdymą ir pagalbą psichologui siekiant kurti ir puoselėti teigiamą psichologinį klimatą aukštosiose mokyklose.
- Aukštojoje mokykloje turi būti sukurta psichinės būklės stiprinimo strategija, kurioje būtų identifikuojama ne tik tai, kaip specialistai turėtų dirbti su studentais, tačiau, kokiomis formomis aukštojoje mokykloje vykdomos prevencinės veiklos bei kaip atpažinti studentus, kurie patiria psichologinių sunkumų.

- Aukštosios mokyklos turi įvesti privalomą sėkmingo studijų proceso monitoringą ir nuolatinį psichologinės būsenos sekimą. Būtina stebėti studentų studijų pasiekimus, lankomumą ir kt. Tokiu būdu galima būtų užkirsti kelią studijų nutraukimui ir identifikuoti studentams kylančias problemas.
- Siekiant padėti studentams išlyginti turimų žinių spragas aukštojoje mokykloje įkurti studentų – tutorių poziciją, kurie galėtų padėti kitiems studentams (individualiai ar grupėmis) konsultuotis dėl tam tikro studijų dalyko medžiagos, įsigilinti ir mokytis. Esant dideliame studentų - tutorių užimtumei, galima kelti klausimą dėl dėstytojų mokymo(si) kompetencijų bei studijų dalyko turinio.
- Į doktorantūros studijų programos tinkleliuose turi atsirasti pasirenkamasis DOplius kompetencijų blokas, t.y. pedagoginis (mokymo(si)) kompetencijų blokas, kuris yra privalomas norint dirbti dėstytoju.

4. Maždaug 25 proc. studentų nesutinka arba visiškai nesutinka su teiginiu, kad buvo informuoti apie apeliacijų nagrinėjimo ir skundų teikimo tvarką, o dar 20 proc. negalėjo atsakyti į šį klausimą. Tai reiškia, kad informacijos apie tai aukštosiose mokyklose trūksta ir norint užtikrinti sklandesnį studijų procesą, o taip pat siekiant gerinti studijų kokybę yra būtina apie šias tvarkas informuoti sklandžiai, o informacija turi būti lengvai prieinama.

Sprendimai:

- Būtina identifikuoti studentams patraukliausias komunikavimo platformas ir išsamiai bei suprantamai informuoti studentus apie apeliacijų rengimo bei teikimo tvarkas, taip pat, kur jie gali kreiptis pagalbos ir kokia procedūra vadovaujasi mokykloje šias apeliacijas turintis nagrinėti komisija/komitetas (pateikti jiems apeliacijų formas, pavyzdžius, informuoti, dėl kokių priežasčių teikiamos argumentuotos apeliacijos). Informacija turėtų būti skleidžiama ne tik pačios aukštosios mokyklos, tačiau ir jose veikiančių studentų savivaldų.
- Siekiant skaidrinti procesus aukštosios mokyklos rengiamų atsiskaitymų vykdymą turi stebėti egzaminų stebėtojai, kartu su studentais –stebėtojais.
- Aukštojoje mokykloje, kiekvienos pirmosios semestro paskaitos metu būtina pristatyti ne tik studijų dalyko turinį, atsiskaitymų tvarką, preliminarines datas bei kaupiamojo balo

struktūrą, bet ir supažindinti su aukštojoje mokykloje reglamentuota apeliacijų teikimo ir nagrinėjimo tvarka.

- 5. Daugiau negu trečdalis studentų teigia, kad jiems nepavyko praktikos veiklų suderinti su baigiamojo darbo tema. Taip pat, 20% respondentų teigė, kad praktikos vadovai aukštosiose mokyklose nesupažindino su praktikos ataskaitos ruošimo reikalavimais, kaip ir, kad su praktikos vadovu praktikai iškelti uždaviniai bei numatomi rezultatai nebuvo aiškūs studentui.**

Sprendimai:

- Aukštojoje mokykloje turi būti aiškiai apibrėžtos praktikos vadovo funkcijos ir atsakomybės.
- Aukštojoje mokykloje turi būti sukurtas DUK'as. Dažnai užduodamų klausimų dokumentas praktikos vadovas ir studentams.

Blokas: Studijų procesas

Dėstytojo ir studento ryšys

- 6. 30% respondentų teigė, kad dėstytojų organizuojami atsiskaitymai buvo skirti įvertinti gebėjimą įsiminti informaciją, o ne studentų pažangos ir įgytų kompetencijų įvertinimui.**

Sprendimai:

- Aukštosios mokyklos vidinės studijų kokybės užtikrinimo sistemoje turi būti sudaryta galimybė dėstytojams tobulinti didaktines kompetencijas, mokytis juos naujų, inovatyvių mokymo(si) metodų. Kiekvienoje aukštojoje mokykloje turi veikti dėstytojų kompetencijų kėlimo centrai, kuriuose dėstytojams sudaromos galimybės tobulinti savo įgūdžius, kompetencijas, kurių reikalauja į studentą orientuotas mokymas. Studentų nuomonė apie reikiamas tobulinti dėstytojo kompetencijas turi būti įvertintos

nepriklausomų ekspertų lankantis dėstytojų paskaitose ir teikiant sprendimą dėstytojų kompetencijų tobulinimo centrui.

- Siūloma įgalinti diskusijų formatą paskaitose. Kiekvienos paskaitos pabaigoje turėtų būti skiriamos užduotys studentams pasiruošti kitai paskaitai, kad šis metodas būtų efektyviai įgalintas. Turėtų būti aiški dėstytojo metodika ir didaktika, kad studentai suvoktų savarankiško darbo naudą. Reikalingas grįžtamasis ryšys apie studentų atsiskaitymų įvertinimą, jų rezultatus ir individualus studentų įvertinimų bei pasiekimų aptarimas.
- Studentų žinios pasiekimų patikrinimo metu tikrinamos ne testu, o pateikiamomis situacijomis, praktinėmis užduotimis (taip tikrinamos žinios mažina akademinį nesąžiningumą ir leidžia tinkamai įvertinti studentų žinias, o ne gebėjimą atmintinai išmokyti informaciją).
- Aukštoji mokykla turi vadovautos studentų pasiekimų vertinimo kultūra su jos įgyvendinimą apibrėžiančia sistema, kurioje numatomi žinių įvertinimo metodai.

Dėstytojo suteikiamas grįžtamasis ryšys

7. 30% respondentų teigė, kad dėstytojai po atsiskaitymų nesuteikė kokybiško grįžtamojo ryšio vertinant žinių patikrinimo darbą. Grįžtamojo ryšio stoka galėjo nulemti lėtesnį akademinį rezultatų gerėjimą studijų metu.

Sprendimai:

- Dėstytojai turi studentams suteikti grįžtamąjį ryšį. Dėstytojas turi skirti laiko, kuris būtų skiriamas grįžtamajai informacijai apie studento darbą suteikti, aptarti tobulinimo ir mokymosi sprendimus, teikti studentams savalaikius, informatyvius, detalius, į studento pasiekimus orientuotus atsiliepimus apie visus vertinimo elementus.
- Būtina studentams suteikti informacijos apie galimybę dalyvauti aukštosios mokyklos dėstytojų didaktinių kompetencijų vertinime. Būtina studentus informuoti apie tokią galimybę ir kaip ja tinkamai pasinaudoti siekiant tobulinti studijų kokybės elementus.

- 8. Šiek tiek daugiau nei 30% respondentų nurodė, kad susidūrė su sunkumais įsitraukiant į studijų procesą. Kaip pagrindines priežastis studentai nurodė motyvacijos stoką, taip pat tai, kad kai kurie studijų dalykai buvo itin sunkūs, su neadekvačiai dideliu informacijos krūviu, kurį reikėjo įsisavinti ir atsiskaityti per trumpą laikotarpį.**

Sprendimai:

- **Aukštosios mokyklos turėtų atnaujinti studentų darbo krūvio apskaičiavimo mechanizmą.**
- **Būtina peržiūrėti studijų programų tinklėlį ir atskirų studijų dalykų apimties kreditais ir nustatyto darbo krūvį atitiktį studijų programos numatomus rezultatus.**
- **Aukštosiose mokyklose būtina organizuoti pirmakursiams integracinės/įvadinės savaitės siekiant pirmosiomis studijų dienomis supažindinti juos su studijų programos sandara, studijų dalykų bei kompetencijų tinkleliais.**

Lietuvos studentų sąjunga parengė rekomendacijas, kokiais principais remiantis turi būti kuriama aukštosios mokyklos įtrauki aplinka (studijų procesas, infrastruktūra) sėkmingai neįgaliųjų studentų integracijai į AM akademinę bendruomenę.

Siekiant identifikuoti tokius studentus, turėtų būti sukurta platforma su specialistais, į kuriuos studentas galėtų kreiptis pagalbos ir aukštoji mokykla galėtų prisitaikyti studijų procesą prie turimų specialiųjų studentų poreikių. Dėstytojams turi būti sudaryta galimybė tobulinti savo pedagoginius įgūdžius siekiant įgalinti juos atpažinti studentus, kuriems reikia pagalbos.

Lietuvos Studentų Sąjunga
Adresas: A. Vivulskio g. 36, 2 a.
LT-03114 Vilnius
Tel. nr.: (5) 2685330
Faks. nr.: (5) 2611797
www.lss.lt
info@lss.lt

Organizuojant dėstytojų atestaciją būtina į kriterijus įtraukti dėstytojų pedagoginių įgūdžių įvertinimą.

Blokas: Baigiamasis darbas

- 9. Daugiau negu 20 proc. studentų nesutiko arba visiškai nesutiko su teiginiu, kad buvo iš anksto supažindinti su baigiamųjų darbų rengimo tvarka ar tai, kad su baigiamojo darbo vadovu buvo sudarytas baigiamojo darbo ruošimo veiksmų planas. Daugiau negu 25 proc. studentų visiškai nesutiko arba nesutiko su teiginiais, kad pasirenkant baigiamojo darbo temą buvo suteikta visa informacija kaip tai atlikti ar tai, kad aukštoji mokykla suteikė papildomą informaciją apie techninius baigiamojo darbo išpildymo reikalavimus.**

Sprendimai:

- Baigiamųjų darbų techniniai reikalavimai bei gairės darbo rengimui turi būti reglamentuoti aukštosios mokyklos vidinėse tvarkose. Iki tol, kai pradeda baigiamųjų darbų rengimas studentai turi būti suteikta visa informacija ir metodologija apie techninius reikalavimus. Jeigu metodologija keičiama paskutinio kurso studentams turi galioti senoji, kurios jie buvo mokomi iki tol.

Blokas: Patiriamos neplanuotos išlaidos

Maždaug 45 proc. studentų, kurie teigė, kad studijų metu jiems reikėjo papildomų priemonių medžiagų nurodė, kad aukštoji mokykla nesuteikė jiems tų priemonių, įskaitant ir baigiamojo darbo rengimui reikalingas priemones. Didžioji dalis šių studentų papildomas priemones turėjo pirkti iš savo asmeninių lėšų. Taip pat dalis studentų nurodė, kad jiems teko pirkti papildomas knygas, vadovėlius, pratybas ar spausdintis mokymui reikalingą medžiagą, kadangi aukštoji mokykla negalėjo pilnai aprūpinti visų studentų. Maždaug 36 proc. studentų nurodė, kad patyrė išlaidas susijusias konkrečiai su baigiamojo darbo projekto gynimu. Vis dėlto, keli studentai savo atsakymuose įvardino ir tai, kad aukštųjų mokyklų administracija prieš viešuosius gynimus informavo studentus, kad jie turi pirkti gėles, saldainius, vandenį ar net užkandžius gynimo komisijos nariams.

Sprendimai:

- Būtina išanalizuoti aukštųjų mokyklų biudžetus, institucinio lygmens lėšų paskirstymo tikslingumą ir skaidrumą identifikuojant:
 - Kaip mokyklos biudžete paskirstomos VF studentų lėšos? Skirstymą ir tikslinį jų panaudojimą pateikti pagal jų lėšų paskirtį norminės studijų kainos sudėtyje;
 - Kaip ir kam mokyklos biudžete panaudojamos VNF studentų lėšos?
 - Kokia dalis iš VNF studentų surinktų lėšų skiriama į aukštosios mokyklos stipendijų fondą? Ar VNF studentai gali pretenduoti į skatinamąsias stipendijas?
 - Stojimo mokestis / stojamoji įmoka / registracijos studijoms įmoka ar kt. Koks jo/jos dydis (koku pagrindu nustatytas toks dydis?), kiek buvo surinkta lėšų į biudžetą 2019 metais ir kam tos lėšos yra panaudojamos (numatytos panaudoti)?
- Baigiamų darbų pateikimo tvarkoje turėtų nelikti spausdintų kopijų ir viską pakeisti elektroninės versijos.
- Aukštųjų mokyklų viduje aiškiai komunikuoti studentams apie tai, kad viešojo gynimo komisijoms studentai neturi nieko pirkti ar kitaip bandyti įsiteikti.